

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ซาบซึ้งในหทัย [5]

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ซาบซึ้งในหทัย [5]

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันเสาร์ ที่ ๒๑ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๖ ข้าพเจ้าได้ติดตามรับชมและ
รับฟังการถ่ายทอดสด การสนทนาธรรมจากมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา
ผ่านทางเว็บไซต์ของมูลนิธิฯ ซึ่งทางมูลนิธิฯ ได้จัดให้มีการถ่ายทอดสดทุก ๆ วันเสาร์
และวันอาทิตย์ เป็นความเกื้อกูลในธรรมและเป็นความกรุณาอย่างยิ่งของมูลนิธิฯ
สำหรับการเผยแพร่พระศาสนาในวงกว้าง เพื่อบุคคลที่สนใจในพระธรรมสามารถรับชม
และฟังการถ่ายทอดสด การสนทนาธรรมจากมูลนิธิฯ ได้พร้อม ๆ กัน ในทุก ๆ ที่ทั่วทุก
มุมโลก

โดยปรกติ ข้าพเจ้าจะเข้าไปฟังการสนทนาธรรมที่มูลนิธิต์ ในตอนเช้าวันอาทิตย์ ส่วนวันเสาร์จะทำงานอยู่ที่บ้านและเปิดชมและฟังการสนทนาธรรมออนไลน์ไปด้วย สำหรับวันเสาร์ที่ ๒๑ กันยายน มีการสนทนาพระสูตร เรื่อง กัปปปัญหที่ ๑๐ ว่าด้วย

ธรรมเป็นที่พึ่ง ท่านอาจารย์กล่าวถึงความลึกซึ้งของคำว่า "ที่พึ่ง" ไว้อย่างไพเราะจับใจ ข้าพเจ้าอย่างยิ่ง เมื่อไปฟังการสนทนาธรรมที่มูลนิธิต์ ในวันรุ่งขึ้น (วันอาทิตย์) จึงตั้งใจที่จะบันทึกภาพมาเพื่อประกอบกับความบางตอนของการสนทนาในวันเสาร์ที่ได้มีความซาบซึ้งอยู่ในใจนั้นมาฝากทุก ๆ ท่าน เพื่อพิจารณาร่วมกัน ซ้ำแล้ว ซ้ำอีก เพื่อประโยชน์เช่นเคย

ป.ล. ความจริง ข้าพเจ้าตั้งชื่อกระทู้ ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ซาบซึ้งในหทัย นี้ เพื่อแบ่งปันข้อความสั้น ๆ และภาพถ่ายเพียงเล็กน้อยที่ประทับใจจากการฟังพระธรรม หรือเมื่อมีความซาบซึ้งใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเป็นไปในธรรม เพื่อที่ทุกท่านจะไม่ต้องใช้เวลามากในการอ่านและพิจารณา แต่ทำไปทำมา กลับกลายเป็นชักจะเริ่มยาวขึ้น ๆ เช่นในคราวนี้ ขอบภัยด้วยนะครับ อยากจะ让您ได้รับความสนทนาที่แสนไพเราะนี้ โดยครบถ้วน จริง ๆ ครับ

อาจารย์ธิดารัตน์ :

พระสูตรในที่นี้ ตรัสถึงความสูงสุด ความพ้นทั้งปวง พ้นจากกิเลส พ้นจากวิภวภูติ แล้วก็ "ที่พึ่ง" "ที่พึ่ง" สูงสุดก็คือ พระนิพพาน แต่กว่าจะไปถึง "ที่พึ่ง" ที่สูงสุดขณะนั้น "ขณะนี้" มีสภาพธรรมะ ที่เกิด แล้วดับ จะรู้ได้อย่างไร? ก็คือ การอบรมเจริญปัญญา ที่จะให้รู้ถึงสภาพธรรมะ ที่เกิดขึ้น ดับไป ก็อยากจะกราบเรียนถามท่านอาจารย์เพิ่มเติมนะคะ ท่านอาจารย์คะ ก่อนที่จะรู้ถึงว่า สภาพธรรมะนั้น เกิดแล้ว ดับไป จะต้องค่อย ๆ เข้าใจธรรมะขึ้น โดยลำดับอย่างไรคะ?

ท่านอาจารย์ :

แต่ละคำ ต้องไม่เิน เวลาค่อย ๆ เิน เิน คำว่า "ที่พึ่ง" "ที่พึ่ง" อยู่ไหน? เห็นไหม? ยังไม่ไปไหนเลย เพียงแค่ได้ยิน คำว่า ที่พึ่ง แต่ความละเอียด ที่จะทำให้รู้ว่า "ที่พึ่ง" คืออะไร? และ "ที่พึ่ง" อยู่ที่ไหน?

...ได้ยินคำว่า "ที่พึ่ง" ทุกคนรู้จัก ใช่ไหม? พึ่ง เพื่อพึ่งภัย ไม่ใช่พึ่ง เพื่อให้ภัยไปเรื่อยๆ เพราะฉะนั้น "พึ่ง" ก็คือว่า ให้พ้นจากภัยทั้งหลาย "ที่พึ่ง" ได้ยินคำนี้ ก็ต้องหมายความว่า คำนี้มี ถ้าไม่มี จะพูดถึงทำไม? แล้ว "อยู่ไหน?" "ที่พึ่ง" พึ่งมาตั้งนาน แล้วก็รู้ด้วย ที่พึ่ง ที่จะให้พ้นจากภัยทั้งหลาย ภัยของการเกิดแล้วเกิดอีก ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดแล้ว ไม่เพียง เกิดแล้วดับไป นี่แหละ เป็นภัยอย่างยิ่ง...

...แต่ "ที่พึ่ง" อยู่ไหน? ถ้าหาไม่เจอ พึ่งได้ไหม? อ่านตำราทั้งเล่ม แต่ว่า หา "ที่พึ่ง" ไม่เจอ แล้วจะได้ประโยชน์อะไร? เดียวนี้มี "เห็น" มี "ที่พึ่ง" หรือยัง? ค่อยๆ เจอที่พึ่ง หรือยัง?...

..."ที่พึ่ง" อยู่ใกล้? หรือว่า "ที่พึ่ง" อยู่ไกล? ต้องไปหา มาจากไหน? ถึงจะได้มาพึ่ง? ในขณะนี้ ซึ่งเป็นธรรมะ ซึ่งเกิดแล้วดับ อย่างเร็วมาก เพราะฉะนั้น ที่พึ่งจริง ๆ ในขณะนี้ที่กำลังเห็น อยู่ไหน? และคืออะไร? มีไหม? มี หาเจอหรือยัง?...

...ไกล หรือ ใกล้? อยู่ไหน? ในขณะที่ "กำลังเห็น" ไกลหรือ ใกล้? ในขณะนี้ ที่ "กำลังได้ยิน" "ที่พึ่ง" อยู่ไหน? ในขณะที่ "กำลังคิด" "ที่พึ่ง" อยู่ไหน? ในขณะที่ "กำลังจำ" ไม่เจอที่พึ่ง ได้ยินแต่คำว่า "ที่พึ่ง" แต่หาที่พึ่งไม่พบ ก็ยังไม่มี "ที่พึ่ง"...

...ที่ฟังจริงๆ ก็คือ ความเห็นถูก ความเข้าใจถูก ซึ่งไม่เคยมี ก่อนที่จะได้ฟังพระธรรม ไม่มีใครสามารถที่จะเข้าใจความจริง ของสิ่งที่มี คือ เกิดมาแล้ว เห็นบ้าง ได้ยินบ้าง โดยไม่มีที่ฟัง เพราะว่า ไม่สามารถที่จะรู้ความจริง ของสิ่งที่กำลังมี ได้ ด้วยเหตุนี้ ที่จะกล่าวว่า ความเข้าใจถูก หรือ ปัญญา เป็นที่ฟัง ก็คือว่า "ฟัง" ให้รู้ความจริง ของสิ่งที่มีความจริง ซึ่งไม่สามารถที่จะฟังความคิดของตัวเอง เพราะว่า ไม่มีปัญญา ที่สามารถจะเข้าใจถูก ในสิ่งที่กำลังปรากฏ

เพราะฉะนั้น แม้แต่คำว่า "ที่ฟัง" ก็เป็นคำที่ลึกซึ้งที่จะต้องรู้ว่า "ฟัง" เพื่ออะไร? ไม่ใช่ทรัพย์สิน เงินทอง ไม่ใช่เพื่อฟังผู้มีอำนาจวาสนา หรือว่าผู้มีความรู้วิชาการต่าง ๆ อย่างนั้น เป็นที่ฟังหรือ? แต่ "ที่ฟัง" ที่แท้จริง ที่เมื่อเข้าใจแล้ว ก็จะได้รู้ว่า มีได้อย่างไร? ที่ฟัง คือ สามารถที่จะเข้าใจความจริง ของสิ่งที่ปรากฏ ตามความเป็นจริง โดยมี "พระธรรม" เป็นที่ฟัง...

...เพราะฉะนั้น ไม่ใช่ที่ฟัง ตอนอื่น "กำลังเห็น" แล้วก็ไป
หาที่ฟังอื่น "กำลังได้ยิน" ก็ไปหาที่ฟังอื่น แต่ "เดี๋ยวนี้" เอง
ที่ "เห็น" มีอะไรเป็นที่ฟัง? มีพระธรรม เป็นที่ฟัง ให้เข้า
ใจความจริงว่า "เห็น" เกิดแล้วดับไป ฟังแล้ว ไซ้ไหม?...

...ไม่ยึดถือ ว่าเป็นเรา ทั้ง ๆ ที่เคยเข้าใจว่า "เราเห็น" มานานแสนนาน แต่กว่าจะรู้ความจริง มีการรู้ความจริง เป็นที่ฟังว่า "เห็นขณะนี้" ชั่วคราว เกิดแล้วดับไป แล้วก็ไม่กลับมาอีก และสิ่งที่ปรากฏให้เห็นนี้ ก็ "เล็กน้อย" มาก เพียงปรากฏ ทำให้เข้าใจว่า เป็นสิ่งนั้น สิ่งนี้ แต่แท้ที่จริงก็คือว่า เพียงปรากฏให้เห็น แล้วดับไป เท่านั้นเอง!!!...

...ถ้าไม่เข้าใจอย่างนี้ "ไม่มีที่ฟัง" เพราะว่า ไม่สามารถที่จะรู้ความจริงว่า แม้ว่าจะไหน ๆ ก็ตาม การมีที่ฟัง ก็คือว่า รู้ความจริง ของสิ่งที่ปรากฏ ถูกต้องไหม? คนที่ได้ฟังธรรมะ ต้องไตร่ตรอง แล้วก็เป็นปัญญาของแต่ละคนแน่นอน เป็นที่ฟัง เป็นที่ที่สามารถจะทำให้เข้าใจ สิ่งที่มี ซึ่งตลอดชีวิต ก็มี แต่ไม่เคยรู้...

...เพราะฉะนั้น "ฟัง" ต้องรู้ว่า "ฟัง" เพื่อสามารถที่จะทำให้
เข้าใจถูก เห็นถูก ในสิ่งที่กำลังมี เมื่อมีความเข้าใจแล้ว
อยู่ที่ไหน ก็มีที่ฟัง เมื่อมีความเข้าใจ สิ่งนั้น แต่ถ้า อยู่ที่
ไหน ก็ไม่เข้าใจสิ่งที่กำลังปรากฏ ก็คือ ไม่มีที่ฟัง ที่จะทำ
ให้ "มีความเห็นถูก" ว่า แท้ที่จริง "สิ่งนั้น" เพียงมีปัจจัยทำ
ให้เกิด แล้วดับไป "ไม่ใช่เรา" ไม่ใช่ สิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่เพียง
เลย...

...จะฟังความจริงนี้ไหม??? หรือว่า ไม่ต้องการรู้ ไม่มีประโยชน์ แต่ว่า อย่างไรก็ต้องตาย แล้วก็เกิดอีก และขณะนี้ ไม่ใช่อย่างที่เราคิดว่า เกิดมาเป็นคนนี้ แล้วเมื่อสิ้นสุดความเป็นบุคคลนี้ ก็คือ ตาย แต่ความจริง ตายทุกขณะ "เห็น" ตายไหม? เพราะอะไร? เพราะ เห็น "เกิด" ถ้าเห็นไม่เกิด เห็นจะ "ดับ" หรือจะ "ตาย" ได้ไหม? ก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้น ขณะนี้เอง ไม่ต้องไปรอ จนกระทั่งถึงวันตาย แล้วก็จะไปฟังอะไร ก่อนจะตาย...

...แต่สามารถที่จะเข้าใจ ความหมายของคำว่า "ที่ฟัง" คือ ความเข้าใจถูก ในสิ่งที่มี เพราะว่า "สิ่งนั้น" เพียง "เกิดขึ้น และ ดับไป" ให้เข้าใจว่า "ไม่ใช่เรา" ไม่ใช่สิ่งที่เที่ยงแล้วจะฟังได้อย่างไร? ถ้าไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้อง แต่ละภพ แต่ละชาติ ที่ผ่านมา มีที่ฟัง หรือเปล่า??? เพราะเหตุว่า ไม่ได้รู้ความจริง รู้ความจริงเมื่อไหร่ เป็นที่ฟัง ขณะนั้น เพราะฉะนั้น การฟังพระธรรม เพื่อมี "ที่ฟัง" ให้เข้าใจความจริง ไม่ใช่เพื่อเหตุอื่น...

...ทุกอย่าง ต้อง "ตั้งต้นให้ถูกต้อง" ไม่ว่าได้ยินคำว่าอะไร ก็ต้องเข้าใจความจริงว่า ไปหาที่ฟังที่ไหน? ขณะนี้มีที่ฟัง

ได้ไหม? ถ้าขณะนี้ยังไม่มีที่พึ่ง จะหาที่พึ่ง หรือจะพบที่พึ่ง
ก็คือว่า รู้ว่า ที่พึ่งคือ ความเข้าใจถูก ความเห็นถูก เพราะ
เหตุว่า ไม่เคยเห็นถูกเลยว่า แท้ที่จริง ไม่เคยมีเรา แต่ไหน
แต่ไร ก็ไม่มี ขณะนี้ ก็ไม่มี ขณะต่อไป ก็ไม่มี มีแต่ธรรมะ
ซึ่งมีปัจจัย เกิดขึ้น และ ดับไป พอใจที่จะพึ่งอันนี้ไหม?
หรือพึ่งเพราะอยากได้ลาภ พึ่งเพราะอยากไม่ป่วยไข้?...

กัปปัญหาที่ ๑๐ (ว่าด้วยธรรมเป็นที่พึ่ง)

[๔๓๔] กัปมาณพทูลถามปัญหาวา ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ ขอพระองค์จง
ตรัสบอกซึ่งธรรมอันเป็นที่พึ่งของชนทั้งหลาย ผู้อันชราและมรณะครอบงำแล้ว ดุจที่พึ่ง
ของชนทั้งหลาย ผู้อยู่ในท่ามกลางสาคร เมื่อคลื่นเกิดแล้ว มีภัยใหญ่ฉะนั้น อนึ่ง ขอ
พระองค์จงตรัสบอกที่พึ่งแก่ข้าพระองค์โดยอุบายที่ทุกชนนี้ไม่พึงมีอีกเกิด.

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสพยากรณ์ว่า ดูกรกัปปะ เราจะบอกกรรม อันเป็นที่พึง
 ของชนทั้งหลาย ผู้อันชราและมรณะครอบงำแล้ว ดุจที่พึงของชนทั้งหลายผู้อยู่ใน
 ท่ามกลางสาคร เมื่อคลื่นเกิดแล้ว มีภัยใหญ่แก่ท่าน ธรรมชาติไม่มีเครื่องกังวล ไม่มี
 ความถือมั่น นี่เป็นที่พึง หาใช่อย่างอื่นไม่ เรากล่าวที่พึงอันเป็นที่ลื่นไถลไปแห่งชรา และ
 มรณะว่านิพพาน ชนเหล่าใดรู้นิพพานนั้นแล้ว มีสติ มีธรรมอันเห็นแล้ว ดับกิเลสได้
 แล้ว ชนเหล่านั้นไม่อยู่ได้อำนาจของมาร ไม่เดินไปในทางของมาร.

จบกับปมาณวกปัญหาที่ ๑๐

พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย สุตตนิบาต เล่ม ๑ ภาค ๖ หน้าที่ ๙๓๖

กราบทำบุญชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
 ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านครับ

